

การพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7*

สุปรัชญา บุญมาก**, ณัฐวรรณ สมรรถจันทร์**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 จำนวน 400 ราย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานเครือข่ายและตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ รวมทั้งสิ้น 9 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจงโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ ขาเข้าและขาออกของเกษตรกรในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 และ 3.75 ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงาน พื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ (พื้นที่ตัวเอง) และจำนวนแพะเนื้อ มีอิทธิพลต่อการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ และการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าในด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และการจัดการคลังวัตถุดิบ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาออกสามารถทำนายการผันแปรได้ร้อยละ 70.50 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ พบว่าจุดแข็ง คือ แพะขยายพันธุ์เร็ว ใช้ต้นทุนน้อย จุดอ่อน คือ เกษตรกรขาดทักษะการจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจและการเข้าถึงเทคโนโลยี โอกาส คือ ความต้องการบริโภคเนื้อแพะเพิ่มขึ้น และอุปสรรค คือ ต้นทุนอาหารสัตว์และข้อจำกัดทางกฎหมายเคลื่อนย้ายสัตว์ และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทิวทัศน์เมทริกซ์ จำนวน 16 กลยุทธ์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ให้มีทักษะ การจัดการด้านโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและรองรับการขยายตลาดแพะเนื้อในอนาคต

คำสำคัญ : การจัดการด้านโลจิสติกส์, แพะเนื้อ, เขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7

* ได้รับสนับสนุนทุนพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Corresponding author, email: nathawans@webmail.npru.ac.th, Tel. 089-0027859

Received : June 22, 2025; Revised : August 7, 2025; Accepted : August 19, 2025

Enhancing Logistics Management for Meat Goat Farmers in Regional Livestock 7*

Supreechaya Bunmak**, Nathawan Samakachan**

Abstract

This research aims to: 1) study the logistics management of meat goat farmers in the Region Livestock 7, 2) analyze the environment and logistics management potential of meat goat farmers in the Region Livestock 7, and 3) develop proposed guidelines for improving logistics management for meat goat farmers in the Region Livestock 7. A mixed-methods approach was applied. The quantitative sample consisted of 400 meat goat farmers in Livestock Region 7, selected through stratified sampling. Data were collected via questionnaires and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-Test, one-way ANOVA, and multiple regression analysis. For the qualitative research, nine key informants - including network leaders and farmer representatives - were purposively selected and interviewed in-depth, with data analyzed through content analysis. The results of the study revealed that overall performance in inbound and outbound logistics management was high, with mean scores of 3.97 and 3.75, respectively. Personal factors including age, education level, number of laborers, farm size (on owned land), and number of goats-significantly influenced logistics management. Inbound logistics - specifically raw material demand planning, material handling, packaging, and warehouse management - also had a significant impact on outbound logistics and could predict 70.50% of the variance. The SWOT analysis indicated that strengths included the rapid reproduction rate of goats, low production costs; weaknesses involved limited farm management skills and access to technology; opportunities arose from increasing demand for goat meat; and threats included cost of animal feed and legal constraints on animal movement. Based on these findings, the study proposed 16 strategies using the TOWS matrix, focusing on enhancing meat goat farmers knowledge and capabilities to manage logistics effectively and to support future expansion of the goat meat market.

Keywords: Logistics management, Meat goats, Regional Livestock 7

* Received research funding under the new researcher development program for the fiscal year 2024, Nakhon Pathom Rajabhat University.

** Instructor, Faculty of Management Science, Nakhon Pathom Rajabhat University.

Corresponding author, email: nathawans@webmail.npru.ac.th, Tel. 0890027859

Received : June 22, 2025; **Revised** : August 7, 2025; **Accepted** : August 19, 2025

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมแห่งนวัตกรรมและเศรษฐกิจฐานความรู้ การพัฒนาภาคเกษตรกรรมต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้ให้ความสำคัญต่อการพลิกโฉมเศรษฐกิจไทยสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืนผ่านเกษตรมูลค่าสูง การพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรและการจัดการด้านโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ในด้านปศุสัตว์ในปัจจุบัน แพะจัดว่าเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับฟาร์มธุรกิจ โดยสถานการณ์การเลี้ยงแพะในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2566 (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2566) ประเทศไทยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทั้งหมด 92,862 ราย แบ่งเป็นพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 1 – พื้นที่ปศุสัตว์ เขต 9 โดยมีจำนวนเกษตรกรและแพะรายเขตพื้นที่ปศุสัตว์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกรและแพะรายเขตพื้นที่ปศุสัตว์

เขตปศุสัตว์	เกษตรกร (ราย)		แพะ (ตัว)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เขต 1	6,607	7.11	203,201	12.96
เขต 2	1,848	1.99	42,543	2.71
เขต 3	9,166	9.87	217,172	13.85
เขต 4	5,755	6.20	121,607	7.76
เขต 5	1,928	2.08	32,761	2.09
เขต 6	5,576	6.00	188,759	12.04
เขต 7	8,347	8.99	319,549	20.38
เขต 8	9,504	10.23	186,548	11.90
เขต 9	44,131	47.52	255,919	16.31
รวม	92,862	100.00	1,568,059	100.00

ที่มา: (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2566)

จากข้อมูลพบว่าพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ซึ่งได้แก่ พื้นที่ 8 จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม มีจำนวนแพะมากที่สุด จำนวน 319,549 ตัว (ร้อยละ 20.38) รองลงมา คือ พื้นที่ปศุสัตว์ เขต 9 (ร้อยละ 16.32) และพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 3 (ร้อยละ 13.85) ตามลำดับ และเมื่อจำแนกข้อมูลตามประเภทของแพะจากแพะทั้งหมด 9 เขต มีจำนวน 1,568,059 ตัว จำแนกเป็น แพะเนื้อ จำนวน 1,534,178 ตัว (ร้อยละ 97.84) และแพะนม จำนวน 33,881 ตัว (ร้อยละ 2.16) โดยในพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 มีจำนวนเกษตรกรและจำนวนแพะจำแนกตามจังหวัด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรและแพะในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ประจำปี 2566

จังหวัด	แพะเนื้อ		แพะนม		รวม	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ราย)	(ตัว)	(ราย)	(ตัว)	(ราย)
ราชบุรี	21,533	721	1,888	74	23,421	776
กาญจนบุรี	133,650	3,441	1,719	60	135,260	3,484
สุพรรณบุรี	56,794	1,664	1,699	45	58,493	1,701
นครปฐม	13,246	312	752	22	13,998	323
สมุทรสาคร	498	25	-	-	498	25
สมุทรสงคราม	215	12	36	2	251	14
เพชรบุรี	38,565	831	982	41	39,547	855
ประจวบคีรีขันธ์	47,878	1,163	203	15	48,081	1,169
รวม	312,379	8,169	7,170	259	319,549	8,347

ที่มา: (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2566)

การเลี้ยงแพะเนื้อเป็นที่นิยมในเขตพื้นที่ปศุสัตว์เขต 7 เนื่องจากแพะเนื้อเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญ มีไขมันต่ำและสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง ประกอบกับการเลี้ยงแพะใช้ระยะเวลาสั้นโดยทั่วไปเพียง 3-4 เดือน ก็สามารถจำหน่ายได้ สามารถสร้างรายได้ระยะสั้นและให้ผลตอบแทนคุ้มค่า (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี, 2564) รวมถึงตลาดผู้บริโภคที่มีความต้องการสูง

อย่างไรก็ตาม แม้แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 จะอยู่ในระดับสูง แต่การจัดการภายในฟาร์มและห่วงโซ่อุปทานยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการจัดการโลจิสติกส์ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี (สำนักงานปศุสัตว์เขต 7, 2564) ทั้งในด้านกระบวนการผลิต การขนส่ง ไปจนถึงการตลาด เกษตรกรจำนวนมากยังขาดความรู้ด้านการจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐาน ขาดการวางแผนการขยายพันธุ์ การจัดการพืชอาหารสัตว์ และระบบขนส่งที่เหมาะสมสำหรับการเคลื่อนย้ายแพะอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ด้านการเลี้ยงแพะจากภาครัฐ (สุพัฒน์ เอี่ยมสะอาด และภุชฌิศา กาญจนโกมล, 2563) นอกจากนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการเลี้ยงแพะในหลายภูมิภาคของประเทศไทยยังพบว่าจุดอ่อนที่สำคัญของการเลี้ยงแพะของเกษตรกร คือ การขาดองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์สำหรับการบูรณาการความร่วมมือระหว่างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรในเขตพื้นที่ในการสนับสนุนกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจ และความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิตสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ (สุชัย ศุภวัฒนาเจริญ , 2563) เกษตรกรผู้ผลิตเป็นเกษตรกรรายย่อย มีการกระจายตัวไม่มีการรวมกลุ่มจึงส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการเลี้ยงแพะไปสู่ระบบธุรกิจได้ (ณฤทธิ์ ไทยบุรี และคณะ, 2565) รวมถึงการขาดความเชื่อมโยงการทำงานและการแบ่งปันข้อมูลระหว่างเกษตรกรรายย่อย กลุ่มเกษตรกร พ่อค้าคนกลางหรือผู้รับซื้อ ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งแพะมีอัตราที่สูงขึ้น (พิไลวรรณ ประพุดติ และคณะ, 2568) เมื่อพิจารณาจากบริบทในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อมีศักยภาพด้านทรัพยากร มีประสบการณ์ในการเลี้ยง

แพะเนื้อ และมีการรวมกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน แต่ยังขาดทักษะการจัดการด้านโลจิสติกส์แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับการผลิตและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในห่วงโซ่อุปทานของแพะเนื้อ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านโลจิสติกส์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยองค์ความรู้เชิงวิจัยร่วมกับการบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ (Smart farmer) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

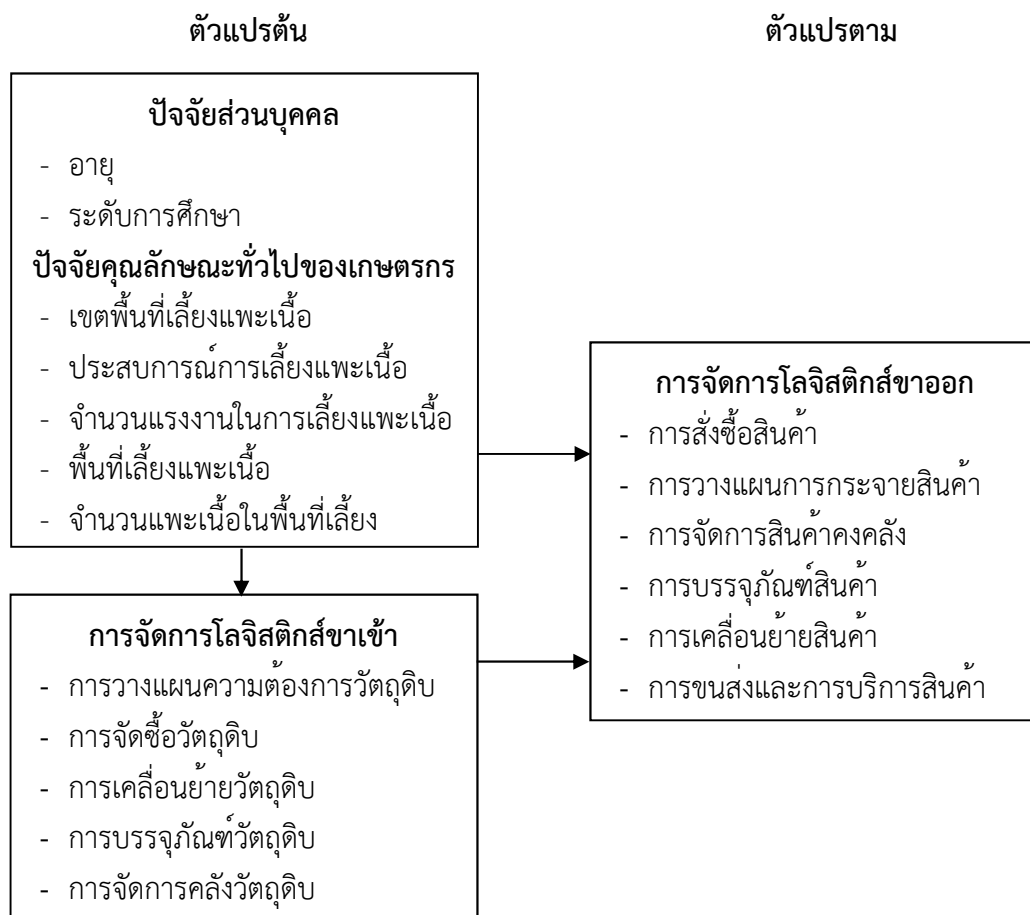
1. เพื่อศึกษาการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรแตกต่างกัน
2. การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกรส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้อ้างอิงจากการให้ความหมายของการจัดการโลจิสติกส์ของ Council of supply chain management professionals (CSCMP, 2013) ไว้ว่า การจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการในการวางแผน การดำเนินการ การควบคุม การจัดเก็บ การเคลื่อนย้าย การขนส่งสินค้า การบริการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการผลิตไปยังจุดสุดท้ายของการบริโภค โดยเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (กมลชนก สุทธิวาหนฤพุดิ และคณะ, 2547) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2550) สำหรับกิจกรรมโลจิสติกส์ประกอบด้วย 13 กิจกรรม (Stock & Lambert, 2001) โดยแบ่งกลุ่มของกิจกรรมโลจิสติกส์ออกเป็น 1) โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound logistics) ที่มุ่งเน้นไปที่กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ การจัดซื้อวัตถุดิบ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และการจัดการคลังวัตถุดิบจากผู้ส่งมอบ (Supplier) ไปใช้ในกระบวนการผลิต (Surbhi, 2017) และ 2) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics) ที่มุ่งเน้นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสั่งซื้อสินค้า การวางแผนการกระจายสินค้า การจัดการสินค้าคงคลัง การบรรจุภัณฑ์สินค้า การเคลื่อนย้ายสินค้า การขนส่งและการบริการสินค้า จากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคปลายทาง (ธนวิทย์ พองสมุทร, 2561) และยังรวมถึงการไหลของสารสนเทศโลจิสติกส์ (โกศล ดีศีลธรรม, 2554) และจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ที่ได้ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงกับกรมปศุสัตว์ โดยใช้ฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ เขต 7 ประจำปี 2566 ประกอบด้วยพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม โดยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ รวมทั้งสิ้น 8,169 ราย (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2566)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสูตรของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรเท่ากับ 369 ราย และเพื่อลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error) ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษามีความน่าเชื่อถือและสะท้อนลักษณะของประชากรได้ดียิ่งขึ้น (Smith, 2020) โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อที่ได้ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงกับกรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ เขต 7 รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพื่อตอบแบบสอบถามโดยมี

จำนวนตามสัดส่วนของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ที่ได้ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงกับกรมปศุสัตว์ประจำปี 2566 จำแนกตามจังหวัด รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูล

จังหวัด	จำนวนเกษตรกร ที่ขึ้นทะเบียน (ราย)	การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องเก็บ (ราย)
ราชบุรี	721	$721 \times 400 / 8,169 = 35.30$	35
กาญจนบุรี	3,441	$3,441 \times 400 / 8,169 = 168.49$	168
สุพรรณบุรี	1,664	$1,664 \times 400 / 8,169 = 81.48$	81
นครปฐม	312	$312 \times 400 / 8,169 = 15.77$	16
สมุทรสาคร	25	$25 \times 400 / 8,169 = 1.23$	1
สมุทรสงคราม	12	$12 \times 400 / 8,169 = 0.59$	1
เพชรบุรี	831	$831 \times 400 / 8,169 = 40.69$	41
ประจวบคีรีขันธ์	1,163	$1,163 \times 400 / 8,169 = 56.95$	57
รวม	8,169		400

ที่มา: (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2566)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ประธานเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ พื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 จำนวน 1 ราย และตัวแทนแกนนำกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทั้ง 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม จังหวัดละ 1 ราย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 9 ราย โดยใช้วิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยข้อคำถามในแบบสอบถามการวิจัยมีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์ โดยขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามและข้อคำถามในแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามปลายปิดเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) มี 8 ข้อ ได้แก่ เขตพื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ จำนวนแรงงานในการเลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ จำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด และวิธีจำหน่ายแพะเนื้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกร ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert's scale มี 5 ระดับ เพื่อแสดงระดับผลการปฏิบัติงานการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกร ได้แก่ 1) การวางแผนความต้องการวัตถุดิบ จำนวน 6 คำถาม 2) การจัดซื้อวัตถุดิบ จำนวน 14 คำถาม 3) การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ จำนวน 3 คำถาม 4) การบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ จำนวน 4 คำถาม และ 5) การจัดการคลังวัตถุดิบ จำนวน 10 คำถาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert's scale มี 5 ระดับ เพื่อแสดงระดับผลการปฏิบัติงานการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร ได้แก่ 1) การสั่งซื้อสินค้า จำนวน 5 คำถาม 2) การวางแผนการกระจายสินค้า จำนวน 4 คำถาม 3) การจัดการสินค้าคงคลัง จำนวน 5 คำถาม 4) การบรรจุภัณฑ์สินค้า จำนวน 2 คำถาม 5) การเคลื่อนย้ายสินค้า จำนวน 2 คำถาม และ 6) การขนส่งและการบริการสินค้า จำนวน 9 คำถาม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) เพื่อให้เขียนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) เพื่อเป็นข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยนำผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณมากำหนดเป็นข้อคำถามเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 47 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence; IOC) เท่ากับ 1.0 จำนวน 47 ข้อ สรุปได้ว่า ผ่านเกณฑ์การทดสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงข้อคำถาม โดยการตกแต่งประเด็นข้อคำถามบางข้อออกเป็นข้อย่อยเพิ่มขึ้นเพื่อให้ข้อคำถามแต่ละข้อมีประเด็นคำถามเดียว รวมจำนวนข้อคำถามหลังการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งหมด 64 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ราย ผลการทดสอบค่าความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1984) พบว่าภาพรวมแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.948 และแบ่งตามรายด้านมีค่าระหว่าง 0.946-0.949 จึงสรุปได้ว่า ผ่านเกณฑ์ตรวจสอบความเที่ยง จากนั้นจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และได้ผ่านการอนุมัติและเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2567 เลขที่ใบรับรอง 023/2567 รวมถึงมาตรการการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอคำยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลทุกคนก่อนเก็บข้อมูลและอาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวออกจากวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และการนำเสนอผลการศึกษานำเสนอเป็นภาพรวมไม่มีการอ้างอิงผลการวิจัยเป็นรายบุคคล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามยังเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7

ที่ได้ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงกับกรมปศุสัตว์ ประจำปี 2566 โดยการเชิญชวนให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์โดยผ่านการร่วมมือของเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้คำนวณไว้ โดยมีข้อความเชิญชวนระบุ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย สิ่งที้อาสาสมัครวิจัยจะต้องดำเนินการ ชื่อที่อยู่และเบอร์โทรของหัวหน้าโครงการผู้วิจัยในกรณีผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามข้อมูล เมื่ออาสาสมัครวิจัยได้อ่านข้อมูลอาสาสมัครวิจัยก่อนเข้าทำแบบสอบถามและอาสาสมัครวิจัยเข้าใจดีแล้วจึงเริ่มทำแบบสอบถาม เมื่อได้ตัวอย่างครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) โดยคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) คือ ประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการติดต่อด้านหมายสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว พร้อมการยื่นเอกสารขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและทำการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณาและนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ค่าสถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การอธิบายความหมายของระดับค่าเฉลี่ย และการเปรียบเทียบการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกรและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติทดสอบที (t-Test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance: ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติ Fisher's Least Significant Difference (LSD) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกรและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ด้วยวิธี Enter ซึ่งจะตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นประเด็นตามหมวดหมู่ ดำเนินการสังเคราะห์และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT analysis) การจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ซึ่งจะตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณาวิเคราะห์ (Descriptive analytics) การนำข้อมูลที่ได้อาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อนำมาสร้างเป็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) ซึ่งจะตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.75 รองลงมาอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.50 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 21.00 มีประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ ประมาณ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาประมาณ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.75 ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในการเลี้ยงแพะเนื้อ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ส่วนใหญ่มีพื้นที่ตัวเองในการเลี้ยงแพะเนื้อ 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.25 รองลงมา 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.25 และมีการเข้าพื้นที่เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 9.50 ส่วนใหญ่มีจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงทั้งหมดต่ำกว่า 50 ตัว คิดเป็นร้อยละ 74.25 รองลงมา 51-100 ตัว คิดเป็นร้อยละ 17.25 และมีวิธีจำหน่ายแพะเนื้อ ส่วนใหญ่แบบขายเป็นตัว คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมาแบบซังน้ำหนัก คิดเป็นร้อยละ 28.10

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์นำเข้าของเกษตรกร ด้านภาพรวม ($n = 400$)

การจัดการโลจิสติกส์นำเข้าของเกษตรกร	ระดับผลการปฏิบัติ		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ	3.73	.897	มาก
ด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ	4.15	.656	มาก
ด้านการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ	3.98	.833	มาก
ด้านการบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ	4.20	.644	มาก
ด้านการจัดการคลังวัตถุดิบ	3.77	.880	มาก
ภาพรวม	3.97	.659	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์นำเข้าของเกษตรกร ด้านภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.97$) และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ ($M = 4.20$) ด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ ($M = 4.15$) ด้านการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ($M = 3.98$) ด้านการจัดการคลังวัตถุดิบ ($M = 3.77$) และด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ ($M = 3.73$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร ด้านภาพรวม ($n = 400$)

การจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร	ระดับผลการปฏิบัติ		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ด้านการสั่งซื้อสินค้า	3.57	1.031	มาก
ด้านการวางแผนการกระจายสินค้า	3.70	.967	มาก
ด้านการจัดการสินค้าคงคลัง	3.62	.994	มาก
ด้านการบรรจุภัณฑ์สินค้า	3.78	1.010	มาก
ด้านการเคลื่อนย้ายสินค้า	3.91	.894	มาก
ด้านการขนส่งและการบริการสินค้า	3.93	.791	มาก
ภาพรวม	3.75	.841	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าระดับผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.75$) และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการขนส่งและการบริการสินค้า ($M = 3.93$) ด้านการเคลื่อนย้ายสินค้า ($M = 3.91$) ด้านการบรรจุภัณฑ์สินค้า ($M = 3.78$) ด้านการวางแผนการกระจายสินค้า ($M = 3.70$) ด้านการจัดการสินค้าคงคลัง ($M = 3.62$) และด้านการสั่งซื้อสินค้า ($M = 3.57$)

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรที่แตกต่างกันส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 2 สมมติฐาน โดยปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรด้านอายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในการเลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ (พื้นที่ตัวเอง) และจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด มีอิทธิพลต่อการจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ปัจจัยด้านเขตพื้นที่ ประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ และพื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ (พื้นที่เช่า) ไม่มีความแตกต่างในเชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกรส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.570 - 0.755 ไม่พบว่ามีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544) พิจารณาค่า VIF (Variance Inflation Factors) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปร มีค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.006 - 3.112 เป็นไปตามเงื่อนไขข้อกำหนด จึงอ่านผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ด้วยวิธี Enter ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ปัจจัยการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าของเกษตรกรที่ส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกร โดยภาพรวมด้วยวิธี Enter

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.014	.163		.086	.932
ด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ (X ₁)	.316	.041	.337	7.747	.000
ด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ (X ₂)	-.004	.060	-.003	-.075	.940
ด้านการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ (X ₃)	.284	.043	.281	6.593	.000
ด้านการบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ (X ₄)	.102	.050	.078	2.019	.044
ด้านการจัดการคลังวัตถุดิบ (X ₅)	.270	.046	.283	5.897	.000
R = .842 ^a R Square = .709 Adjusted R Square = .705 Standard Error = .4569					

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ ด้านการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ด้านการบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และด้านการจัดการคลังวัตถุดิบ ส่งผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ส่วนด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ปัจจัยด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ ด้านการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ด้านการบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และด้านการจัดการคลังวัตถุดิบ สามารถทำนายการผันแปรของการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ได้ร้อยละ 70.50

สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบทำนายการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.014 + 0.316(X_1) + 0.284(X_3) + 0.102(X_4) + 0.270(X_5)$$

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT analysis) ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยแยกประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

จุดแข็ง (S: Strengths) พบว่าแพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สามารถเลี้ยงง่าย ขยายพันธุ์ได้เร็ว ให้ผลตอบแทนในระยะเวลานาน ใช้เงินลงทุนต่ำ มีความเสี่ยงทางการลงทุนน้อยและใช้แรงงานในครัวเรือนได้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงและวางแผนการผลิตได้ดี เกษตรกรบางรายมีศักยภาพในการพัฒนาสายพันธุ์เองและมีความพร้อมในการเรียนรู้รวมถึงพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายในหลายระดับและได้รับการสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

จุดอ่อน (W: Weaknesses) พบว่าเกษตรกรยังขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจและมีข้อจำกัดในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ จำนวนฟาร์มแพะที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มยังมีน้อย เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาในการเข้าถึงพันธุ์แพะคุณภาพดีและขาดการวางแผนด้านการปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแพะในฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงแพะส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านที่ดินสำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการซื้อพืชอาหารสัตว์จากภายนอกและเกิดปัญหา ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง ขาดระบบข้อมูลกลางที่ใช้ในการวางแผนการผลิตและการกระจายสินค้าและยังไม่มีความรู้เพียงพอต่อการผลิตเพื่อการส่งออก

โอกาส (O: Opportunities) พบว่าแนวโน้มความต้องการบริโภคเนื้อแพะที่เพิ่มขึ้นในประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ที่มีความสำคัญกับสุขภาพและกลุ่มผู้บริโภคชาวมุสลิม ตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศมุสลิมยังมีความต้องการเนื้อแพะและผลิตภัณฑ์ฮาลาลสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐกำหนดให้แพะเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรส่งผลให้มีมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งผ่านการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและผลักดันการพัฒนามาตรฐานฟาร์มแพะสู่ระบบการเลี้ยงแบบมาตรฐาน

อุปสรรค (T: Threats) พบว่าพฤติกรรมผู้บริโภคในประเทศยังคงนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นมากกว่าเนื้อแพะทำให้ตลาดภายในประเทศมีขนาดจำกัด การขยายตัวของเขตเมืองและพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่ทำให้แหล่งพืชอาหารสัตว์ตามธรรมชาติลดลง ปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลให้พืชอาหารสัตว์มีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีราคาสูง ปัญหาการลักลอบนำเข้าแพะเข้าพื้นที่โดยไม่ผ่านการควบคุมเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคในแพะ ระบบการเคลื่อนย้ายสัตว์ภายในประเทศมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด และข้อจำกัดในการส่งออกแพะยังคงเป็นอุปสรรคจากกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) ทำให้เกิดกลยุทธ์ที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO: Strategy) 2) กลยุทธ์เชิงรับ (ST: Strategy) 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO: Strategy) และ 4) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT: Strategy) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix)

1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO: Strategy)	3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO: Strategy)
กลยุทธ์ 1 เพิ่มศักยภาพการผลิตแพะเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในทุกกระดับ ผลักดันให้เกษตรกรมีการพัฒนาระบบการเลี้ยงและมาตรฐานฟาร์มแพะเนื้อที่มีประสิทธิภาพ	กลยุทธ์ 10 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ระบบการเลี้ยงแบบมาตรฐานเพื่อลดปัญหาสุขภาพของแพะและเพื่อรองรับการขยายตลาดสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ
กลยุทธ์ 2 การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตและการเลี้ยงแพะเนื้อในฟาร์มเกษตรกร	กลยุทธ์ 11 การส่งเสริมและพัฒนาแพะสายพันธุ์ดีที่มีลักษณะทางพันธุกรรมที่ดีเพื่อกระจายไปยังเกษตรกรอย่างทั่วถึง

ตารางที่ 7 แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) (ต่อ)

1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO: Strategy)	3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO: Strategy)
กลยุทธ์ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแพะเนื้อให้เกษตรกรมีกำไรจากการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตด้วยอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม กลยุทธ์ 4 การบูรณาการภาคี เครือข่าย สร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและรองรับการขยายตลาด กลยุทธ์ที่ 5 เตรียมความพร้อมยกระดับแพะเนื้อเพื่อสนับสนุนการส่งออก และการเจรจาเปิดตลาดระหว่างประเทศ	กลยุทธ์ 12 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อและเครือข่ายผู้ขายปัจจัยการผลิต กลยุทธ์ 13 ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปพืชอาหารสัตว์เพื่อการบริหารจัดการพืชอาหารสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ 14 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร เช่น การขึ้นทะเบียน ข้อมูลแพะเนื้อ การประเมินประสิทธิภาพฟาร์ม และการตลาด เป็นต้น
2) กลยุทธ์เชิงรับ (ST: Strategy)	4) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT: Strategy)
กลยุทธ์ 6 การสร้างความรับรู้และความเชื่อในการบริโภคแพะเนื้อให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลยุทธ์ 7 สร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อยกระดับในการป้องกันโรคระบาดและเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ กลยุทธ์ที่ 8 ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้าย และส่งออกแพะเนื้อให้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อระบบการตลาดแพะเนื้อ กลยุทธ์ 9 ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองในการซื้อขายปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายสินค้า	กลยุทธ์ 15 การสร้างความตระหนักรู้ให้เกษตรกรเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ผันผวนทางการตลาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาด และการขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ กลยุทธ์ 16 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในการประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อการเลี้ยงแพะเนื้อ เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาด และการขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าการศึกษาการจัดการด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ดำเนินการแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้า และการจัดการโลจิสติกส์ขาออก สอดคล้องกับณาดยา ศรีจันทิก และฐิติมา เอียดแก้ว (2565) ที่ศึกษาโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของธุรกิจเลี้ยงปลากระพงขาว โดยแบ่งการศึกษาระบบโลจิสติกส์ปลากระพงขาวเป็น 2 ส่วน คือ 1) โลจิสติกส์ขาเข้า ประกอบด้วย การพยากรณ์และวางแผนความต้องการวัตถุดิบ การจัดซื้อปัจจัยการผลิต การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และการคลังวัตถุดิบ และ 2) โลจิสติกส์ขาออก ประกอบด้วย กระบวนการสั่งซื้อสินค้า การวางแผนการกระจายสินค้า การควบคุม

สินค้าคงคลัง การเคลื่อนย้ายสินค้า การบรรจุภัณฑ์สินค้า และการขนส่งและการบริการสินค้า ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาเข้าและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกในระดับที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงาน พื้นที่เลี้ยงแพะเนื้อ (พื้นที่ตัวเอง) และจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยง ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์ทั้งขาเข้าและการจัดการโลจิสติกส์ขาออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสูตรรัตน์ พิมลรัตนกานต์ และคณะ (2566) ที่ศึกษาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและเพื่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรสินค้าเกษตรใบเตยหอม พบว่าความสามารถด้านทรัพยากร เช่น แรงงานและพื้นที่ มีอิทธิพลต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอมซึ่งส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของเกษตรกร การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการโลจิสติกส์ขาออกของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 โดยเฉพาะในด้านการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์วัตถุดิบ และการจัดการคลังวัตถุดิบ ซึ่งสามารถทำนายความผันแปรของการจัดการโลจิสติกส์ขาออกได้ถึงร้อยละ 70.50 สอดคล้องกับพັນ พิสิษฐเกษม (2566) ที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดการโลจิสติกส์และการบูรณาการโซ่อุปทานทุเรียนของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออก พบว่ากิจกรรมโลจิสติกส์ที่นำไปสู่ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานมี 10 ด้าน ได้แก่ การจัดการความต้องการและการพยากรณ์ การจัดซื้อจัดจ้างภายนอก การจัดการอุปกรณ์ยกขนเคลื่อนย้ายสินค้า บรรจุภัณฑ์ การจัดการคลังสินค้าและการจัดเก็บ การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า การติดต่อสื่อสารด้านโลจิสติกส์ การจัดการสินค้าคงคลัง การขนส่งและการบริการลูกค้า และสอดคล้องกับวรวิญญู ทิพย์โพธิ์ (2561) ที่ศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหอมแดงเพื่อยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพให้กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าการวางแผนความต้องการวัตถุดิบ การขนส่ง และการจัดการคลังสินค้านำมาซึ่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT analysis) การจัดการด้านโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 พบว่าจุดแข็ง (Strengths) แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่เลี้ยงง่าย ขยายพันธุ์เร็ว ใช้ต้นทุนน้อยและให้ผลตอบแทนเร็ว สอดคล้องกับศุภวิชญ์ ภูวประชาชาติ (2563) ที่ศึกษาการจัดการโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดอ่างทอง ที่พบว่าแพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยที่มีการเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ สามารถสร้างอาชีพได้ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับฟาร์มธุรกิจ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงและมีการรวมกลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับสำนักงานปศุสัตว์เขต 7 (2564) ที่พบว่าในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะ/เครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับเขตรวมถึงยังมีการรวมกลุ่มกับเกษตรกรในเขตพื้นที่ปศุสัตว์อื่น ๆ และมีการจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ-แกะแห่งประเทศไทย จุดอ่อน (Weaknesses) เกษตรกรยังขาดทักษะการบริหารจัดการฟาร์มเชิงธุรกิจ ฟาร์มส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการรับรองมาตรฐาน การเข้าถึงเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่มีข้อจำกัด สอดคล้องกับสุชีชา ศุภวัฒนาเจริญ (2563) ที่ศึกษายุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมด้านสัตว์เศรษฐกิจของไทย : แพะ (พ.ศ.2564-2567) พบว่าจุดอ่อนที่สำคัญของการเลี้ยงแพะในพื้นที่ 3 ภูมิภาค คือ ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เกษตรกรขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีธุรกิจการตลาด ฟาร์มปลอดโรค ฟาร์มมาตรฐานมีจำนวนน้อย มีแพะพันธุ์ที่ไม่เพียงพอต่อการขยายพันธุ์โอกาส

(Opportunities) ความต้องการบริโภคเนื้อแพะเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพและชาวมุสลิม พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐในด้านมาตรฐานฟาร์มและการตลาด สอดคล้องกับสุธา โอมณี (2560) ที่ศึกษารูปแบบการเลี้ยงและวิธีการตลาดแพะเนื้อ กรณีศึกษาจังหวัด สุราษฎร์ธานี พบว่ารัฐบาลได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงแพะโดยการสนับสนุนงบประมาณผ่าน โครงการต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการแพะจากประเทศไทย และอุปสรรค (Threats) ตลาด ภายในประเทศยังมีขนาดจำกัด ปัญหาสภาพภูมิอากาศและต้นทุนอาหารสัตว์ที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อ การผลิตรวมถึงข้อจำกัดทางกฎหมาย เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายและส่งออกแพะ สอดคล้องกับสมนึก ลี้มเจริญ และคณะ (2563) ที่ศึกษาโมเดลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการยอมรับของประชาชนผู้บริโภคเนื้อแพะยังอยู่ในระดับต่ำโดยมีทัศนคติต่อเนื้อแพะว่าเนื้อเหนียว และมีกลิ่นสาบ รวมถึงปัญหาการลักลอบนำเข้าเนื้อเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทยยังไม่มี มาตรการควบคุมปราบปรามอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดการด้านโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในเขตพื้นที่ ปศุสัตว์ เขต 7 โดยการกำหนดกลยุทธ์ด้วยทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) ทำให้เกิดกลยุทธ์จำนวน 16 กลยุทธ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO: Strategy) จำนวน 5 กลยุทธ์ 2) กลยุทธ์เชิงรับ (ST: Strategy) จำนวน 4 กลยุทธ์ 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO: Strategy) จำนวน 5 กลยุทธ์ และ 4) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT: Strategy) จำนวน 2 กลยุทธ์ สอดคล้องกับ Ilham et al. (2025) ที่ศึกษา กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพห่วงโซ่ตลาดสินค้าโคเนื้อในจังหวัดโกโรนตาโลเพื่อรองรับความต้องการ ด้านโลจิสติกส์ของเมืองนุซันตารา ประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ จากนั้นนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพ โดยเน้นด้านการจัดหาเงินทุน การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการเลี้ยงโคเนื้อ และ สอดคล้องกับพิชญานา พรหมราย และคณะ (2567) ที่ศึกษาการจัดการโซ่อุปทานเพื่อส่งเสริมธุรกิจการเลี้ยง แพะเนื้อ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้วางแผนกลยุทธ์โดยใช้ทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) เพื่อให้ตอบสนองต่อจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาและ ปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรและการส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ รวมถึงการพัฒนา เครือข่ายเกษตรกรให้เข้มแข็งโดยอาศัยการสนับสนุนขององค์กรภาครัฐ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจการจัดการ ส่งเสริมการ รวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ หรือเครือข่ายเกษตรกรเพื่อเสริมสร้าง อำนาจในการเจรจาต่อรองทั้งด้านการซื้อปัจจัยการผลิตและการจัดจำหน่าย อีกทั้งยังเอื้อต่อการบริหาร จัดการด้านโลจิสติกส์แบบรวมศูนย์ เช่น การขนส่ง การแปรรูป และการจัดการตลาดร่วมกัน

2. ควรมีการพัฒนากระบวนการข้อมูลกลางสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ โดยรวบรวมข้อมูล การเลี้ยง การขึ้นทะเบียนฟาร์ม จำนวนประชากรแพะ ปริมาณการผลิต และความต้องการของตลาด เพื่อให้สามารถวางแผนการผลิต การตลาด และการกระจายสินค้าได้อย่างแม่นยำและสอดคล้องกับ ความ ต้องการจริง

3. จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและพัฒนาองค์ความรู้ในระดับพื้นที่ จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเฉพาะทางด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีการเลี้ยง ระบบฟาร์มมาตรฐาน และการจัดการโลจิสติกส์มาใช้ในระดับฟาร์มของเกษตรกร

4. พัฒนาและส่งเสริมพันธุ์แพะเนื้อที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ควรมีการดำเนินการจัดหาและกระจายพันธุ์แพะเนื้อที่มีลักษณะพันธุ์กรรมดี แข็งแรง โตเร็ว และเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศของเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 ไปยังเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงในการเลี้ยงแพะเนื้อ

5. ส่งเสริมการพัฒนาพืชอาหารสัตว์ในระบบเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกพืชอาหารสัตว์ภายในฟาร์มด้วยระบบเกษตรผสมผสานและการแปรรูปพืชอาหารสัตว์เบื้องต้น เช่น การทำหญ้าหมัก เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหารสัตว์ ลดต้นทุนการผลิต และสร้างระบบโลจิสติกส์ภายในฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ

6. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจในคุณค่าเนื้อแพะ ควรดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์และจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับคุณค่าทางโภชนาการของเนื้อแพะผ่านสื่อและกิจกรรมในชุมชนเพื่อลดอคติในการบริโภคและเพิ่มความต้องการบริโภคแพะเนื้อในตลาดภายในประเทศ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาต้นทุนด้านโลจิสติกส์เชิงเปรียบเทียบในห่วงโซ่อุปทานแพะเนื้อ ควรดำเนินการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างต้นทุนโลจิสติกส์ในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ถึงปลายน้ำ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของเกษตรกรรายย่อย รายกลาง และกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสนับสนุนการวางกลยุทธ์ลดต้นทุนการผลิตและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์โลจิสติกส์เฉพาะทางด้านแพะเนื้อในระดับภูมิภาค ควรมีการวิจัยด้านความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าแพะเนื้อในเขตพื้นที่ปศุสัตว์ เขต 7 เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในด้านพื้นที่ งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน และศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงความพร้อมในการดำเนินงานในระยะยาว

3. ศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการพัฒนาตลาดแพะเนื้อ ควรมีการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศต่อเนื้อแพะ เช่น ความเชื่อทางวัฒนธรรม ความคาดหวังด้านคุณภาพและความปลอดภัย รวมถึงแนวโน้มการบริโภค เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนากลยุทธ์การตลาดและการสื่อสารทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ศึกษารูปแบบและประสิทธิภาพของการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ หรือกลุ่มเครือข่ายไม่ใช่องค์การ เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการด้านการผลิต การตลาด และโลจิสติกส์ ตลอดจนวิเคราะห์ข้อจำกัดและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการรวมกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก สุทธิวาทณพุดธิ, ศลิษา ภูมิรสติย์, และจักรกฤษณ์ ดวงพัศตรา. (2547). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์-Supply Chain and Logistics Management*. สำนักพิมพ์ท็อป.
- กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์. (2566). *ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย ปี 2566*. <https://ict.dld.go.th/webnew/images/stories/report/regislives/2566/eRegist2566.pdf>
- โกศล ดีศีลธรรม. (2554). *สินโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรมยานยนต์*. http://www.thailandindustry.com/indust_newweb/articles_preview.php?cid=13070
- ณฤทธิ์ ไทยบุรี, จิตินันท์ โสระบุตร, และสมนึก ลิ้มเจริญ. (2565). ห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย. *แก่นเกษตร*, 50(5), 1532-1548.
- ณตยา ศรีจันทิก และฐิติมา เอียดแก้ว. (2565). *โลจิสติกส์และโซ่อุปทานของธุรกิจการเลี้ยงปลากระพงขาว (รายงานผลการวิจัย)*. กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง กรมประมง.
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2550). *การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*. บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ธนวิทย์ พองสมุทร. (2561). *โลจิสติกส์ขาเข้า โลจิสติกส์ขาออก อะไรเข้า? อะไรออก? นักโลจิสติกส์มืออาชีพต้องเข้าใจ*. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 (น.35-42). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พัฒน์ พิสิษฐเกษม. (2566). ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการโลจิสติกส์และการบูรณาการโซ่อุปทานทุเรียนของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออก. *วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review*, 18(1), 26-38.
- พิชญาภา ปริ้มราย, พงศ์พัชร บัวเพชร, วิลาวัลย์ ภูมิ, ชัญญุภักดิ์ ไชยพรรณ, พชรินทร์ อินทมาส, และกันยนา ศรีพฤษ. (2567). *การจัดการโซ่อุปทานเพื่อส่งเสริมธุรกิจการเลี้ยงแพะเนื้อ อำเภอดำรงวิทยาราม นครศรีธรรมราช*. *วารสารศิลปการจัดการ*, 8(4), 89-109.
- ไพไลวรรณ ประพฤติ, ศรีณยู กาญจนสุวรรณ, และธีรศักดิ์ จินดาบท. (2568). การปรับปรุงประสิทธิภาพโซ่อุปทานแพะเนื้อโดยใช้เทคนิคการจำลองสถานการณ์. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 42(1), 109-134.
- วรัญญู ทิพย์โพธิ์. (2561). *การจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหอมแดงเพื่อยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพให้กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ*. *วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 99-111.
- ศุภวิชญ์ ภูวประชาชาติ. (2563). *การจัดการโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดอ่างทอง [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการตลาด]*. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมนึก ลิ้มเจริญ, ภาณุ ต่างวิวัฒน์, จินดา ขลิบทอง, และสุรศักดิ์ คชภักดี. (2563). โมเดลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 12(3), 337-360.

- สุชัย ศุภวัฒนาเจริญ. (2563). *ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมด้านสัตว์เศรษฐกิจของไทย : แพะ* (พ.ศ. 2564-2567) (รายงานผลการวิจัย). ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิจัยป้องกันประเทศ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). เพ็ญฟ้าพรินต์ติ้ง.
- สุรัตน์ พิมพ์รัตนกานต์, ปิยมาศ กล้าแข็ง, อนุชา นามภิญโญ, และศรีศรินทร์ นรเศรษฐโสภณ. (2566). การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและเพื่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรสินค้าเกษตรใบเตยหอม. *วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)*, 9(1), 15-30.
- สุธา โอมณี. (2560). *การศึกษารูปแบบการเลี้ยงและวิถีตลาดแพะเนื้อ กรณีศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพัฒน์ เอี่ยมสะอาด และภูษณิศ กาญจนโกมล. (2563). *ศึกษาการผลิตแพะเนื้อในจังหวัดนครปฐม* (รายงานผลการวิจัย). กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580*. https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570*. https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 10 จังหวัดราชบุรี. (2564). *การผลิตและการตลาดแพะเนื้อในพื้นที่ภาคตะวันตก*. <https://www.opsmoac.go.th/news-files-432991791872>
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 7. (2564). *ร่าง ยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ ปี 2564-2568*. https://region7.dld.go.th/webnew/images/budget2564/strategy/planing/draft_strategy.pdf
- Council of Supply Chain Management Professionals. (2013). *CSCMP glossary of terms*. <https://cscmp.org>
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of psychology testing*. Harper.
- Ilham Fahrul, Sahmin Noholo, Haris Singgili and Fahrudin Zain Olilingo. (2025). Optimization strategy for the beef cattle commodity market chain in Gorontalo province to meet the logistical needs of the Nusantara Capital City (IKN), Indonesia. *Advances in Animal and Veterinary Science*, 13(3), 692-703.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Smith, J. A. (2020). *Understanding sampling errors in research*. Academic Press.
- Stock, J. R., & Lambert, D. M. (2001). *Strategic logistics management* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Surbhi S. (2017). *Difference between inbound and outbound logistics*. Keydifferences. <https://keydifferences.com/difference-between-inbound-and-outbound-logistics.html>

